

Täysistunto

Tiistai 6.10.2020 klo 14.02—20.20

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 139/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Asiassa käydään ministerin esittelypuheenvuoron jälkeen debatti.

Keskustelu

14.03 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden uusien ohjeiden mukaan oliko niin, puhemies, että otetaan maski pois puhuttaessa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Saa ottaa pois maskin. [Eduskunnasta: Ei ole pakko!]

Ei ole pakko? No, ehkä tällä kertaa. [Puhuja jättää maskin kasvoilleen — Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri päättää itse.

Puhemies! Halusin varmistaa, mikä on eduskunnan protokolla nyt, koska käsitin, että tänään oli tehty muutoksia.

Arvoisa puhemies! Olemme saaneet elää Suomessa tähän asti aika normaalia elämää, ja korona yllätti meidät kaikki siinä, mitä se elämä on sitten, kun se kovin normaalia ei ole, ja kun maailman tilannetta katsoo, niin voi sanoa, että emme ole tässä maailmassa yksin, sillä korona haastaa myös meitä joka puolella maailmaa nimenomaan siinä, mitä se elämä on, kun me puhumme uudesta normaalista.

Koronavirusepidemian ensimmäinen aalto alkoi Suomessa maaliskuussa 2020. Hallitus otti tämän jälkeen nopeasti käyttöön suosituksia normaaliolojen lainsäädäntöön ja valmiuslainsäädäntöön perustuvan rajoitustoimien kokonaisuuden, ja totesi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettuun lakiin, niin sanottuun mara-lakiin, valmisteltiin maaliskuun lopussa kiireellisesti väliaikainen pykälä, jonka nojalla lähes kaikki ravitsemisliikkeet pidettiin suljettuina asiakkailta vajaat kaksi kuukautta eli 4.4.–31.5.2020.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

Sen jälkeen, kun hallitus otti toukokuun alussa käyttöön koronakriisin hallinnan hybridistrategian, sosiaali- ja terveysministeriö valmisteli tartuntatautilakiin väliaikaiset säännökset, joiden avulla ravintolat saatettiin avata hallitusti asiakkaille kesäkuun alussa. Eduskunta käsitteli hallituksen esityksen tuolloin pikavauhtia poikkeusolosuhteissa, ja säännökset saivat lopullisen muotoilunsa perustuslakivaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan laadukkaan työn tuloksena.

Lokakuun 2020 loppuun saakka voimassa olevissa tartuntatautilain pykälissä säädettiin ravitsemisliikkeille yleiset velvollisuudet tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä riittävän etäisyyden ylläpitämisestä, käsien puhdistamisesta ja muista asiakkaille annettavista toimintaohjeista. Ravitsemisliikkeille säädettiin myös yleinen velvollisuus järjestää kaikki tilansa, kalusteensa ja palvelukäytäntensä niin, ettei asiakkaat altistu tartuntataudin leviämislle. Ravintolan velvollisuus on huolehtia, että asiakkaat kokevut olonsa turvalliseksi eikä tungosta ja ruuhkaa synny.

Käytännössä koronavirusepidemian leviämistä ravitsemisliikkeissä on estetty valtioneuvoston antamilla asetuksilla. Asetuksen valmistelun tietopohja on saatu siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ovat tuottaneet kerran viikossa tilannearvion epidemian tilasta sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Näiden tilannekuvien pohjalta ravitsemistoiminta avattiin asiakkaille 1.6.2020 siten, että ravintolat tuli sulkea kello 23, anniskelu tuli lopettaa kello 22 ja asiakasmäärät sisätiloissa oli rajattu puoleen, eli käytännössä asetuksella 401/2020 näin tehtiin.

Epidemiatilanteen parannuttua ravintoloiden aukioloa pidennettiin uudella asetuksella 22.6.2020 lukien kello 2:een. Anniskelu sallittiin kello 1:een, ja asiakkaita sallittiin kolme neljäsosaa normaalista. Ravitsemistoiminta vapautettiin kokonaan näistä rajoituksista samalla asetuksella 13.7.2020, ja kyseessä oli asetus 477/2020. Tämän asetuksen voimassaolon päätyttyä valtioneuvoston asetuksella ei säädetty syyskuun ajaksi ravitsemustoiminnan aukioloa, anniskelua tai asiakasmäärää koskevia lisärajoituksia, koska Suomi oli silloin suvantovaiheissa.

Kun epidemia nyt sitten kiihtyi jo syyskuussa 2020, uusia anniskelu- ja aukioloaikarajoituksia säädettiin valtioneuvoston asetuksella ja tätä kautta lokakuussa 2020 asetuksella 675/2020. Tämän asetuksen mukaan tämän viikon torstaista lähtien ravintoloiden anniskelu loppuu keskiyöllä eli kello 24, ja ravintolat suljetaan ravintola-asiakkailta kello 1 yöllä. Ruokaa ja juomaa saa ravintoloistakin myydä ulos niin sanottuna take away -myyntinä ympäri vuorokauden.

Epidemian kiihtyminen on edellyttänyt, että hallitus linjaa myös seuraavia toimia ennakoon, ja siltä osin olemme myöskin linjanneet, että jos koronavirustilanne on jollakin alueella kiihtymisvaiheessa, tiukennetaan ravitsemisliikkeille nyt annetulla asetuksella säädetyt rajoituksia. Tällöin ravitsemisliikkeet joutuisivat sulkemaan ovensa jo kello 23, ja alkoholijuomien anniskelu loppuisi jo kello 22. Tämän lisäksi ravitsemisliikkeiden asiakasmääriä rajoitettaisiin niin, että sisälle saisi ottaa enintään puolet suurimmasta sallitusta asiakasmäärästä.

Alueen siirtyminen epidemian kiihtymisvaiheeseen todetaan asiantuntijaviranomaisen lausunnolla, jonka antaa THL. Lausunnossa otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön asettama tilannekuva ja mallinnusryhmän sekä sairaanhoitopiirin alueellisen yhteistyöryhmän näkemys alueen epidemiologisesta tilanteesta. Tarvittaessa, jos on aihetta, valtioneuvosto säätää lausunnon perusteella asetuksella tiukemmista rajoituksista ja tarkastelee tilannetta kahden viikon ajan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

Arvoisa puhemies! Olemme tilanteessa, jossa tosiasiaassa hallituksen esityksen tänään käsiteltävä tavoite ja sisältö on se, että nykyisten ravintolasäännösten voimassaoloa jatketaan sellaisenaan helmikuun 2021 loppuun. Esimerkit siitä, millä tavalla historia on osoittanut epidemian hallinnan osalta myöskin sen tärkeyden, että ravitsemisliikkeissä tapahtuvista sosiaalisista kontakteista on pyritty saamaan vähennystä, on ollut olennaista epidemian hallinnan kannalta.

On muistettava, että ravintoloista lähtöisin olevia tautiryvästyksiä on esiintynyt myös alueilla, joissa taudin ilmaantuvuus on hyvin matala. Riski siitä, että ravintoloista peräisin olevat tartuntaketjut heikentävät merkittävästi koko alueen tautitilannetta, koskee koko maata. Siksi perustason rajaukset on syytä ottaa käyttöön koko maassa.

Meistä jokainen toivoo, että koronavirusepidemiaan liittyvät rajoitukset voitaisiin kumota tai poistaa. Siihen asti, kunnes tämä on mahdollista, hallitus tekee kaikkensa tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä keinoilla, jotka meillä vain suinkin on käytössä, ja ravitsemustoiminnan rajoitukset ovat yksi osa tätä kokonaisuutta, ja sitä kautta on tärkeää, että ne ovat myös jatkossa käytettävissä.

Näin ollen tuomme eduskunnan käsittelyyn tämän jatkon sillä ajatuksella, että aikanaan sitten tartuntatautilainsäädännön jo lausuntokierroksella käynyt versio olisi sitten eduskunnan käytettävissä, ja tältä osin koko tartuntatautilakia päivitetäisiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan omalta varsinaiselta paikaltaan V-painiketta. — Ja debatin aloittaa edustaja Laiho.

14.12 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmä on päättänyt tänään toimintamallista, jolla tehostetaan ravintoloiden tartuntalain mukaista valvontaa. Toimintamallin tavoitteena on puuttua täsmätoimin korostuneen riskin ravintoloihin ja riskikäyttäytymiseen. He korostavat myöskin kasvomaskin käytön tärkeyttä ja suosittavat yksityisille ammatinharjoittajille, että he vaativat sitä asiakkailtaan.

Tässä on nyt käsittelyssä 58 § tartuntatautilaista, ja tähän olisi voinut hyvin ottaa myöskin tämän kasvomaskiasian mukaan. Siitä on erityisen hyvää näyttöä maailmalta, että siitä on taudin torjunnassa merkittävä hyöty, muun muassa uusi tutkimus Etelä-Koreasta, ja tässä olisi hyvin voinut tähän tartuntatautilakiin sen ottaa mukaan, mahdollisuuden ottaa sen yhtenä työkaluna, myöskin velvoitteen kasvomaskin käyttöön. [Puhemies koputtaa] Miksi sitä ei tähän otettu, ja onko se tulossa siihen seuraavaan versioon mahdollisesti?

14.13 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemmeko me mokaamassa tämän koronatilanteen Suomessa? Me voimme tehdä rajoituksia, ja niitä toki kuuluukin tehdä — puhumme matkailukuplasta ja nyt ravintolakuplasta, mutta entä jos ne jäävätkin saippuakupliksi? On niin paljon meistä ihmisistä kiinni, millä tavalla me toimimme ja millä tavalla me käyttäydymme. Yksikin koronavirusta kantava henkilö siellä ravintolassa altistaa muut ihmiset siellä, ja nyt esimerkiksi täällä laissa on paljon erilaisia rajoituksia ravintoloille, siellä puhutaan hygieniasta, jotka ovat toki jo arkipäivää ravintoloille.

Kysyisinkin teiltä, ministeri, kun kansalaisten saama informaatio on hyvin ristiriitaista — välillä THL tiedottaa, että korona ei ole niin vaarallinen kuin keväällä, että se muoto on jotenkin erilainen, ja nyt sitten tulee viestiä, että korona leviää ja täytyy tehdä lisää rajoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

tuksia — millä tavalla saisitte tämän informaation kulkemaan sillä tavalla, että me kaikki muistaisimme ja toimisimme kuten keväällä, vastuullisesti, [Puhemies koputtaa] ja myös kasvomaskeille olisi pakko. [Puhemies koputtaa] Se olisi erittäin hyvä keino, pakko kasvomaskeille.

14.14 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): [Puhuja aloittaa puheenvuoron toisen edustajan paikalta — Välihuuto eduskunnasta — Puhuja siirtyy omalle paikalleen] Arvoisa rouva puhemies! Pahoittelen, että tämän paikkani unohdin. — Ministeri todellakin näytti hyvää mallia käyttämällä kasvomaskia, ja uskon, että se on kotiyhteisölle semmoinen tärkeä malli tällä hetkellä, jotta maskien käyttö lisääntyisi.

Ne perustelut, jotka tässä hallituksen esityksessä ovat, ovat kaikin puolin hyvät. Ihan reunahuomiona vain totean sen, että on aika mielenkiintoista, että alkoholianniskelua rajoitetaan koronahaittojen vuoksi eikä alkoholihaittojen vuoksi. Meillä on kuollut nyt 345 henkilöä koronaan, mikä on liian suuri määrä, mutta joka vuosi kuolee noin 1 600 pelkkään alkoholiin, ja tiedetään, että aamuyön anniskelulla on yhteys alkoholin aiheuttamiin väkivallantekoihin, eli tällä todennäköisesti on positiivinen vaikutus myös tähän [Puhemies koputtaa] vielä enemmän kuolonuhreja aiheuttavaan [Puhemies koputtaa] ongelmaan.

14.15 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän sen, että ravintolatoimien rajoittamislakia tässä tapauksessa, jos näin lainausmerkeissä sanotaan, halutaan jatkaa, mutta haluaisin korostaa sitä, että silloin kun rajoitetaan elinkeinotoimintaa ja tässä tapauksessa aukioloaikoja ja mahdollisesti myös muuta sisältöä siinä toiminnassa, niin kyllä tämä on kuitenkin aika merkittävä rajoitus ja vaikuttaa tähän elinkeinotoiminnan kannattavuuteen erittäin merkittävästi, ja kun tästä silloin ensimmäisellä kerralla, kun tämä käyttöön otettiin, perustuslakivaliokuntakin lausui, niin haluaisin sen takia korostaa tätä suhteellisuusperiaatetta ja välttämättömyysperiaatetta. Eli kun näitä rajoituksia tehdään, niin pitäisi aina katsoa, että ne ovat sellaisia, jotka ovat oikeasti tehokkaita sen viruksen leviämisen estämiseksi, ja toisaalta niitä pitäisi tehdä ainoastaan silloin, kun ne ovat välttämättömiä. Sen takia haluankin korostaa erityisesti tässä esityksessä myös tekstistä ilmenevää asiaa, että näitä rajoituksia sovellettaisiin [Puhemies koputtaa] vain niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä. [Puhemies koputtaa]

14.17 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Virusopin professori Olli Vapalahti totesi Iltalehdessä 8. syyskuuta: ”Jos suomalaisilla on virusta ja he ovat tiiviissä kanssakäymisessä, virus leviää” — kovin itsestäänselvä mutta hyvin merkittävä toteamus. Kysymys on nyt siitä, millainen keinovalikoima meillä on. Eri maat ovat valinneet erilaisia keinoja. Englannissa on kuuden hengen maksimikokoontumisrajoitus, Pariisissa suljettiin juuri ravitsemusliikkeet kokonaan, Suomessakin Vaasassa ollaan siirtymässä etäkouluihin. Tällä hetkellä tartunnat ovat tuplautuneet kahden viikon välein, ja jos suoraan matemaattisesti ennustamme, niin joulukuusta näyttää hirvittävältä. En usko, että niin kuitenkaan käy, eli jotain on tehtävä. Tässä on nyt yksi toimenpide. Se ei ole miellyttävä, se on elinkeinolle todellista myrkkyä. Mutta se on sellainen järkevä toimenpide, jolla kuitenkin voidaan tätä hillitä. Itse odotan nyt eniten pikatestien tuloa. Se mullistaisi koko tämän tilanteen. [Puhemies koputtaa] Me voisimme vaikka viikoittain jokainen ottaa halvan pikatestin, ja silloin meidän elämä olisi [Puhemies koputtaa] kovin toisenlaista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

14.18 Noora Koponen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on tänään tosiaan raportoitu 227 uutta koronavirustartuntaa ja viimeisen 14 päivän aikana tartuntoja on raportoitu 876 tapausta enemmän kuin aiempien kahden viikon aikana. Tämäkin vahvistaa, että nyt säädettävät rajoitukset koskien ravintolatoimintaa ovat välttämättömiä. Jokaisen on nyt syytä ymmärtää, että tilanne on vakava. Olemme jälleen tilanteessa, jossa tarvitaan kykyä yhteistyöhön ja sitä, että ihmiset saavat realistista ja oikea-aikaista tietoa siitä, mitä hygieniavaatimuksia ja rajoituksia on noudatettava. Viestintään on panostettava. Valitettavasti toivotusti ei ole toteutunut se, että turvavälit, maskisuositukset ja muut hygieniasuositukset olisivat pitäneet. Näistä huolehtimisessa on toki vastuu myös elinkeinonharjoittajilla, mutta heidän ei voi vaikuttaa kaikkeen, ja vastuu on nyt meistä jokaisella. Yrittäjät tulevat tarvitsemaan jälleen pahentuneessa tilanteessa tukea, ja sen valmistelu on äärimmäisen tärkeää. [Puhemies koputtaa] Rajoitukset on kuitenkin nyt säädettävä [Puhemies koputtaa] taudin leviämisen ja epidemian ehkäisemiseksi, jos se vielä — ja toivottavasti — on mahdollista.

14.19 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ravintolala on ollut ja valitettavasti näyttää olevan jatkossakin koronaepidemian suurimpia kärsijöitä, ja kyllähän meidän on tehtävä kaikkemme sen osalta, että 90-luvun laman virheitä ei toisteta ja puolustetaan työpaikkoja tämänkin kriisin yhteydessä.

Tällä hetkellä valitettavasti ravintoloihin on liitetty runsaastikin tartuntaketjuja meillä täällä Suomessa, samoin kuin toki muuallakin Euroopassa, ja väistämättä meiltä edellytetään asianmukaisia toimia. Olen itse pohtinut sitä, että kun moni ravintoloitsija on ottanut yhteyttä ja ollut kovasti huolissaan, miten jatkossa toimitaan, niin ehkä jollakin tavalla joudutaan myöskin innovoimaan sitä toimintaa ja tekemistä. Aiemmin meidän ravintolat eivät kuitenkaan olleet auki kuin sinne kahteentoista ja pärjättiin aiempinakin aikoina. Ehkä pitäisi vähän miettiä ja katsoa historiaankin, miten on toimittu ennen. — Kiitos.

14.21 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Fru talman, arvoisa rouva puhemies! Koronatilanne Ahvenanmaalla on onneksi erittäin hyvä. Meillä on ollut yksi koronatapaus viimeisten kahden ja puolen kuukauden aikana. Siksi ahvenanmaalaisten on ollut vaikea ymmärtää logiikkaa, että ravintoloiden aukioloaikoja täytyy rajoittaa myös siellä, varsinkin kun ravintoloiden sääntely kuuluu Ahvenanmaan omaan toimivaltaan. Myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on vahvistanut, että koronarajoitusten pitää olla välttämättömiä ja alueellisten poikkeusten tulee olla mahdollisia. Ahvenanmaata tulee myös kuulla päätöksissä, jotka koskevat sitä. Millä tavalla Ahvenanmaan osallistuminen päätöksentekoon on varmistettu? Miksei anneta Ahvenanmaan itsehallinnon sosiaali- ja terveysviranomaisille mahdollisuutta tehdä tämä päätös itse, jos ja kun on tarve?

14.21 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiukat rajoitustoimet ovat yksi tekijä siinä, miksi Suomi ei ole vaipunut yhtä karmivaan inhimillisten tragedioiden määrään kuin monessa muussa maassa. Siinä mielessä me olemme onnistuneet tämän koronan torjunnan toimituksessa. Toki siinä on vaakakuppina se, että elinkeino kärsii samanaikaisesti, mutta itse kun olin esimerkiksi Keski-Suomessa nyt viikonloppuna työmatkalla, niin kahtena iltana näin hotellissa, kuinka viitisenkymmentä ihmistä iltakymmeneltä laulaa karaokea sylikkään siellä monta tuntia yhdessä, ikään kuin mitään koronapelkoa ei olisi sikaan. Siinä mielessä ymmärrän tämän, että ihmiset eivät välttämättä enää koe tätä niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

uhkaavana kuin aikaisemmin, ja jos se viesti sitten jollekin on tullut vääräksi siitä, että tämä ei olekaan niin vakava sairaus enää, niin tämä pitäisi jollakin tavalla oikaista.

Olisin kysynyt ministeriltä myös siitä, että kun HUS antaa erilaisia ohjeita kuin THL maskien käytöstä ja suosituksista, niin onko se mennyt niin, että HUS rupeaa suosittelemaan omalta osaltaan omalla sairaanhoitopiirillään, miten maskeja käytetään tai [Puhemies koputtaa] ei käytetä.

Kiitän lopuksi ministeriä siitä, että olette toiminut ponnekkaisesti [Puhemies koputtaa] ja hyvin onnistunut tässä toimessa tämän koronatyön parissa.

14.23 Anna-Kaisa Ikonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronan torjunnassa on onnistuttava, sillä taudin leviämisen on vakavia seurauksia sekä ihmisten terveydelle että myöskin taloudelle. Siinä mielessä on todella tärkeää, että opimme keväästä sen, että pyrimme hakemaan sellaisia keinoja, joilla me emme joudu sulkemaan koko maata vaan joilla pystyttäisiin samanaikaisesti pitämään yhteiskuntaa avoinna, eli testausta, jäljitystä, maskien käyttöä tulee viedä voimallisesti eteenpäin.

Kokoomus on esittänyt tässä yhteydessä muun muassa testitakuuta ja kasvomaskien alvialennusta. Viranomaisten ohjeitten tulee olla selkeitä ja täsmällisiä, ja lisäksi yhteistyön on toimittava saumattomasti.

Osana tätä kokonaisuutta pöydälle nousevat väistämättä myöskin ravintolat, joissa on tapahtunut altistumisia eri puolilla Suomea. Hallituksen päätös rajoittaa ravintoloitten toimintaa on tässä epidemiatilanteessa ymmärrettävä, mutta se uhkaa viedä alalta jopa 20 000 työpaikkaa, mikä on huolestuttava asia.

Kokoomuksen mielestä ravintoloita koskevien rajoitusten tulee perustua epidemian torjunnan [Puhemies koputtaa] ja riskien kannalta välttämättömiin toimiin, ja niissä on käytettävä alueellista harkintaa. [Puhemies koputtaa] Samalla kun kustannustukea ollaan valmistelemassa, niin kysyn, [Puhemies koputtaa] ollaanko hallituksessa vihdoinkin valmiita ravintoloitten ja pienpanimoitten [Puhemies: Aika!] ulosmyynnin laajentamiseen näitten yritysten ja työpaikkojen pelastamiseksi.

14.24 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa ministerin esittelypuheenvuorossa kuultiin, huolestuttava tilanne meillä tällä hetkellä on jälleen käsissämme Suomessa, ja toivon mukaan tilanne ei koko ajan vaan äidy pahemmaksi. Haluankin tässä yhteydessä vedota ihan jokaiseen suomalaiseen, että todellakin mietittäisiin sitä omaa toimintaa ja käyttäytymistä, koska jokaisella meillä on avaimet käsissämme siihen, miten tämä tilanne etenee.

Nyt puhutaan ravitsemusalasta ja siihen liittyvistä rajoituksista. Tietysti me taiteilemme koko ajan tämän epidemian hoidossa talouden ja tämän epidemian kanssa. Myös näistä rajoituksista tulee väistämättä jälleen iskua ravitsemusalalle, ja se huoli meillä on yhteinen. On kuitenkin korostettava, että nämä toimet ovat välttämättömiä. Hallitus ei tee toimia, joita se ei näe välttämättömäksi. Jos halutaan tätä koronaepidemiaa hoitaa, niin kaikkein tärkeintä on hoitaa nimenomaan sitä epidemiaa — [Puhemies koputtaa] silloin hoidetaan myös taloutta.

14.25 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin valitettavaa, että olemme jälleen tilanteessa, jossa epidemia on pahenevassa vaiheessa, ja nämä päätökset, joita nyt joudutaan tekemään, ovat kaikille varmasti vaikeita, mutta ne ovat täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

sin, kuten äsken edustaja Viljasen puheenvuorossa kuultiin, välttämättömiä, jotta voimme hillitä taudin leviämistä parhaalla mahdollisella tavalla ja turvata näin väestön terveyttä. Haluan kuitenkin korostaa, että nämä rajoitustoimet, joita nytkin ollaan tekemässä, osuvat jälleen niille aloille, joita korona on rajoitustoimintaan koetellut jo keväästä saakka. Ravintola-alan, yökerhojen, tapahtuma-alan yrittäjien ja esimerkiksi myös niihin liittyvää järjestyksenvalvontaa hoitavien yritysten tilanne on aika huolestuttava, ja ajattelen, että tämän kriisin läpi meidän tulee onnistua kantamaan nämä yrittäjät ja yritykset ja ne työntekijät. Meidän tulee siis kohdentaa jatkossakin riittäviä tukitoimia näille aloille, joiden toimeentulo on nyt vähentynyt tai jopa kokonaan ehtynyt näiden rajoitusten myötä. Meidän tulee mahdollistaa uusia alkuja tämän epidemian aikana mutta myös sen jälkeen vielä pitkään, jotta nämä yrittäjät ja ehkä heidän elämäntyönsä saadaan pelastettua tai ainakin aloitettua uudestaan.

Haluan kuitenkin loppuun korostaa: [Puhemies koputtaa] kuten tässä kuultiin, meillä kaikilla on nyt keinot ja vastuu noudattaa [Puhemies koputtaa] ohjeita, jotta epidemiaa saadaan hillittyä.

14.27 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti syksyn myötä koronatilanne on tosiaan heikentynyt. Ravintolat ovat tehneet jo tähän asti valtavasti poikkeusjärjestelyjä, mistä iso kiitos, ja ne ovat varmasti osaltaan kyllä totta kai lisänneet koronaturvallisuutta. Silti tauti jyllää. Korona on yhä vaarallinen, ja meidän tulee tietysti suhtautua siihen edelleen vakavasti.

Tällaiset tarkasti kohdennetut toimenpiteet ovat mielestäni loogista jatkoa hallituksen hybridistrategialle — siis testaa, jäljitä, eristä ja hoida — jossa tavoitteena on hillitä epidemiaa mahdollisimman vähän ihmisiä, yrityksiä, yhteiskuntaa ja perusoikeuksien toteutumista haittaavasti.

Välttämättömyysnäkökulmasta puhui edustaja Lohi hyvin. Tässä kohtaa se näkyy nyt ehkä siinä, että tämä alueellisuusnäkökulma [Puhemies koputtaa] on siinä, että kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla on mahdollisuus hiukan ankarampiin rajoituksiin.

14.28 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi haluan toivottaa hyvää omaishoitajien päivää ja muistuttaa, että omaishoitajat olisi huomioitava myös koronakriisin aikana.

Mitä näihin ravintolarajoituksiin tulee, niin tärkeintä tässä poikkeuksellisessa tilanteessa olisi johdonmukaisuus ja selkeä viestintä ja se, että löytyisi lääketieteelliset ja yleensäkin tieteelliset perusteet ja näytöt näille toimille, mitä tehdään, ja että ne olisivat tarkasti kohdennettuja toisin kuin ehkä nyt tässä esityksessä varsinaisesti ovat.

Tästä alueellisuudesta jo mainittiinkin, mutta onko tässä huomioitu ravintolatyypit ja se, minkätyyppiset ravintolat ovat todennäköisimpiä tartuntojen lähteitä ja mitkä sitten eivät ole? Perustuuko tämä nyt jonkinlaiseen tietoon, vai onko tämäkin esitys heittämällä laadittu, kuten hallituksen toimet tähän asti ovat olleet? Miten vaikuttaisi aukioloajan muuttaminen 24:ään, 23:een tai 01:een? Montako tartuntaa, montako kuolemaa edes parhaan arvion mukaan sillä estettäisiin? Näihin kysymyksiin meidän täytyisi tässä salissa saada vastauksia, koska me vakavasti ottaen laadimme täällä lakeja emmekä heitä mielipiteitä.

14.29 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esillä oleva lakiesitys tulee ainakin meidän osaltamme Pohjanmaalla nyt oikeaan aikaan, elikkä meillä oli sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

lainen tilanne tuolla Pohjanmaalla ja Vaasan alueella, että, voisiko sanoa, seitsemän kuukauden aikana oli vähän sellaista näkemystä, että eihän se Pohjanmaalle tämä korona tule, koska noin viikko sitten vielä seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana meillä oli näitä tartuntatapauksia noin sata. Nyt tilanne on se, että kahden vuorokauden aikana tartuntatapauksia on tullut jo 132, ja tämä kertoo siitä, että mikään alue ei ole turvassa koronalta, vaan se voi tulla ihan mihinkä tahansa maakuntaan, ihan mihinkä tahansa kaupunkiin ja levitä todella nopeasti.

Valitettavasti nämä Vaasan tapauksetkin ovat lähteneet opiskelijajuhlista ja niiden jälkeisistä yökerho-, ravintolatapauksista, ja siinä suhteessa näen, [Puhemies koputtaa] että tämä lakiesitys on tähän kohtaan erittäin hyvä.

14.30 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä tässä salissa ja koko Suomessa uskoakseni on yhteinen tavoite, että pystytään estämään koronan leviämistä ja samalla kuitenkin pyritään pitämään Suomi mahdollisimman hyvin auki ja pyörät pyörimässä. Tämän tasapainon hakeminen ei ole kenellekään, ei myöskään Suomen hallitukselle, helppoa.

Kuitenkin kysyn: kun nyt tässä ravintoloiden kohdalla esitätte, että valtioneuvosto voisi erikseen antamallaan päätöksellä tiukentaa näitä aukioloaikasäädöksiä siellä, missä tämä epidemia on jo kiihtymisvaiheessa, niin olisiko tähän myös sisällytettävä sellainen säädös, että siellä, missä nähdään, että ei ole vastaavaa tarvetta edes siihen sääntelyyn, mitä tässä asetuksessa on, valtioneuvosto voisi erikseen antamallaan päätöksellä sitten lieventää näitä rajoituksia, koska kuten täällä on sanottu, niin eduskunnassa on korostettu tätä välttämättömyyttä ja myös alueellista harkintaa?

14.31 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näitten säädösten jatkamiselle on varmasti täysi perusteensa. Tuossa edustaja Zyskowitz lähti miettimään tätä oikeasuhtaisuutta ja sitä, onko sitä huomioitu, ja ainakin itse löydän täältä tekstistä kohdan, jossa nimenomaisesti viitataan tähän perustuslakivaliokunnan näkemykseen, että kun on tällainen epidemia, joka vuoroin kiihtyy, vuoroin laantuu, niin nimenomaisesti tässä pystytään joustavasti menettelemään sen suhteen. Ja tämä alueellisuuden huomioiminen on minun mielestäni tässä yksi tärkeimpiä asioita.

Mutta tiedämme tänään uutisten perusteella sen, että pääkaupunkiseudulla on ruvettu näitä korkean riskin ravintoloita erityisellä tavalla käymään läpi, ja mietinkin sitä, pitäisikö tätä lähestymistapaa nyt ajatella nimenomaan niin, että ruokaravintolat ovat kuitenkin aika lailla erilaisessa kategoriassa kuin jos ajatellaan aamuyön yökerhoja tai baareja, joissa vielä alkoholitarjoilua on runsaasti [Puhemies koputtaa] esillä. Elikkä pitäisikö ajatella niin, [Puhemies koputtaa] että näissä voitaisiin vähän myöskin ravintolatyyppin mukaisesti katsoa, missä ravintoloissa ne todelliset riskikeskittymät ovat?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa annan ministerille puheenvuoron. — Ministeri, 3 minuuttia. — Ja sitten jatketaan debattia.

14.33 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Minusta eduskunnan keskustelu on ollut erittäin antoisaa nimenomaan siitä näkökulmasta, jonka itse asiassa edustaja Niikko tuossa toi omassa puheenvuorossaan esiin. Kyllä meidän kaikkien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

keskeinen tehtävä on pitää huolta siitä, että koronan leviämisen estämiseksi tehdään kaikki, mikä on tehtävissä.

Edustaja Berg kiteytti sen siihen, että kukaan ei tiedä, onko joku alue oikeasti suojassa pitkällä aikataululla, kun tilanne voi muuttua kahdessakin päivässä. Sen me olemme nyt nähneet Vaasassa, eli tällaiset lukemat, jotka Vaasassa tällä hetkellä ovat, ovat johtaneet myös siihen, että hyvin nopeasti terveysviranomaiset ja myöskin päättäjät ovat joutuneet toimimaan. Ja mitä nopeammin me pystymme toimimaan, mitä enemmän meillä on työkaluja toiminnassa, sitä parempiin lopputuloksiin me pääsemme.

Tältä osin on tärkeää, että tämä vallitseva työkalu, jolla me olemme tähän asti tätä epidemiaa hallinneet, olisi käytettävissä myöskin syksyn niinä kuukausina, jotka ovat edessä, eli käytännössä marraskuun ja joulukuun osalta. Jos tartuntatautilain päivitys ei siksi jouda eduskunnasta — todennäköisesti ei — eteenpäin, niin on selvää, että meillä tarvitsee olla tämä toimintatapa olemassa. Ja tältä osin on hyvin tärkeää se, että me pidämme siitä kiinni, että kaikki tämän lain nojalla tehtävät toimet ovat nimenomaan täysin välttämättömiä, ja sen takia myös omalta osaltani perustelin tämän asetuksen taseisia toimia käymällä läpi sen, miksi missäkin tilanteessa tehtiin sitä, mitä tehtiin.

Ja nyt ollaan jälleen siinä tilanteessa, että suvantovaihde on kääntynyt Suomessa tilanteeseen, että me menemme kovalla vauhdilla kohti näitä kiihtyvän epidemian alueita, joista meillä on jo merkkejä myöskin Suomessa. Tältä osin me tarvitsemme sääntelyä, joka lähtee nimenomaan siitä eduskunnan pohjafilosofiasta liikkeelle, että me tarkastelemme, niin kuin edustaja Zyskowicz sanoi, alueellisista tarpeista ja alueellisista tilanteista käsin, ja sitä tässä tehdään. Sehän oli se eduskunnan perustuslakivaliokunnan tärkeä toinen huomio tämän välttämättömyyden ohella, ja tässä on nyt tarkasteltu sitä, että tämä on lähtökohdaltaan uusi normaali, välttämätön koko maassa sen takia, että nämä tautirypyt, jotka tulevat, voivat koskettaa mitä tahansa maakuntaa, ja jos ravitsemusliikkeissä tämä tilanne vielä pahenee, niin me voimme saada aikaan todellisen epidemian, ja me olemme nähneet näitä eri puolilla Suomea. Ja toivon, että myös eduskunnassa tunnustetaan se tosiasia, että epidemian hallinnan näkökulmasta tällä työkalulla on merkitystä.

Maskipakosta kysyi edustaja Laiho, ja totean, että tämä esitys on muuttumaton, sen takia tähän ei ole tuotu muita tartuntatautitarpeita, olivatpa ne maskiasioita tai joitain muita, ja tässä yhteydessä me emme käsittele maskeja vaan me käsittelemme tätä ravitsemusliikkeille tarkoitettua toimenpidettä.

Edustaja Juvonen kysyi, miten tämä tilanne eroaa keväästä. Kyllä tämä eroaa siinä, että silloin nämä toimet olivat valtakunnallisia ja sitä kautta ne olivat valmiuslailla tehtyjä, ja nyt tämä vetovastuu on alueilla. Se on tämä ero.

14.36 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisi kiva kylä tietää, onko ravintoloitten tukijärjestelmään tehty nyt etukäteen jo jotain, ettei käy niin kuin edellisellä kerralla, että ravintolat olivat ensimmäisten joukossa kärsijöinä ja viimeisten joukossa suurin piirtein, jotka saivat tukea.

Minä toivoisin, että tätä pystyttäisiin katsomaan laajemminkin, eikä niin, että kaikki mahdolliset ravintolat laitetaan samaan ryppääseen, koska tilanne on aivan eri esimerkiksi jossakin liikenneasemassa, koska siellä nimenomaan puolen yön jälkeen jopa normaalisti-kin on väkeä vähemmän, niin siinä ei ole oikein minkäänlaista järkevyyttä, että se liikenneasema suljetaan. Ja muutenkin tässä tulee se ongelma, että jos katsotaan liian suppeasti tätä hommaa, niin monessa paikkaa se ei tule toteutumaan sitten toivotulla tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

kuitenkaan, koska siitä aiheutuu taloudellisia tappioita ihan järkyttävästi. Näistä nuorisojutuista, [Puhemies koputtaa] mistä oli äskenkin puhetta, niin ei se tartunta aina välttämättä edes ravintolasta tule.

14.37 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme siinä tilanteessa, että epidemia kiihtyy, ja näin ollen joudumme taas pohtimaan näitä rajoituksia. Lähtisin siitä, että nimenomaan alueellinen joustavuus on hyvin tärkeää, jopa niin, että ravintolakohtainen joustavuuskin voisi tulla kyseeseen, koska nythän on niin, että kaikki ravintolat eivät toimi yhtä hyvin — jotkut toimivat paremmin, jotkut huonommin. Ja on erilaisia käytäntöjä myöskin — voidaan ottaa käyttöön kertakäyttöruokalistoja, QR-ladattavia ruokalistoja, voidaan laittaa pleksejä pöytien väliin ja niin edelleen. Elikkä niitä ravintoloita, jotka toimivat hyvin, ei tietenkään pitäisi sulkea.

Ymmärrän hyvin sen, että yökerhot ovat tässä nyt suurennuslasin alla, mutta kannan huolta 20 000 työpaikasta, jotka tähän liittyvät, ja myöskin siitä, että sitten se juominen ja seuranpito siirtyvät yksityiskoteihin.

Näin ollen kysyisin teiltä, ministeri: mitä mieltä olette tästä alkoholin ulosmyyntioikeuden laajentamisesta enintään 16-prosenttisiin tuotteisiin ja toisaalta myöskin [Puhemies koputtaa] ravintola-anniskelun arvonlisäveron alentamisesta määräaikaaisesti?

14.38 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä ei ole toista kertaa varaa poikkeuslailla pistää Suomea kiinni. Se keväällä koettiin, ja sen taloudelliset ja työllisyysvaikutukset olivat merkittävät. Siksi tämä malli, jotta alueellisin rajoituksin ja hallituksen yksittäisillä päätöksillä, niin kuin tänään, sitten edetään tässä epidemian torjunnassa.

Huoli on tietysti vähän myös ihmisten asenteista tällä hetkellä, erityisesti nuorten osalta. Selvästikin on havaittavissa, että nyt on vähän turnausväsymystä päällä ja että jokaiselta suomalaiselta tarvitaan vähän ryhtiliikettä, erityisesti tämän epidemian vakavuuden huomioimista.

Ravintola- ja palvelualahan tässä nyt on taas jälleen kerran vaikeuksissa, mutta uskotaan, että näillä alueellisilla ja yksittäisillä rajoitustoimenpiteillä ne työpaikat pystyttäisiin kumminkin pitämään.

14.39 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eri maat toimivat tässä koronataistelussa erilaisissa maastoissa, ja Suomessakin on erilaisia maastoja. Tilanne on vakava — tasapainottelemme taudin leviämisen ja yhteiskunnan auki pitämisen välillä.

Tarvitsemme selkeitä ohjeita, joilla estämme leviämistä ja suojelemme riskiryhmiä. Viestinnän runsaus turruttaa, siksi tarvitaan selkokielistä ohjeistusta.

Tässä on kysymys myös elinkeinovapaudesta ja sen rajoittamisesta. Perustuslakivaliokunta onkin painottanut rajoitustoimien välttämättömyyttä ja alueellisten päätösten tekemisen tärkeyttä. Kun rajoituksia sovelletaan vain niillä alueilla, joissa ne ovat välttämättömiä, ja niihin paikkoihin, joissa on aito riski altistua, tarvitaan viranomaisten kiinteää yhteistyötä.

Kouluissa on saatu vain muutama tartunta. On tärkeää, että etäkouluun [Puhemies koputtaa] siirtymisen kynnyks on korkea. Kysyn ministeriltä: onko viranomaisten kesken yhteistyötä näissä asioissa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

14.41 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa jäi sen verran ministerille viikon vinkiksi sanomatta, että olisiko meillä mahdollisuus yhteistyössä meidän mediatoimijoidemme kanssa luoda nyt nopeasti ihan selkeä yksinkertainen kampanja, jolla valistettaisiin suomalaisia niin, että me saisimme nämä ketjut katkeamaan ja saisimme katkaistua tämän kierteen, joka selvästi pyörii nytten tämän koronan leviämisen osalta, niin että se täällä mainittu turnausväsymys ja henkinen marssimurtuma saataisiin korjattua, että saadaan tauti kuriin ja yritykset pystyvät jatkamaan toimintaansa. Se on meistä jokaisesta kansalaisesta kiinni, ja siihen vastuuseen pitää meitä herätellä, vaikka hengellisin johtajin, jos ei muu auta, mutta jos nyt yritettäisiin näitä kaupallisia ja valtion tukemia medioita. — Kiitos.

14.42 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä uusin suunnitelma rajoittaa ravintoloiden toimintaa ajaa siis todellakin ravintola-alaa entistä syvempään ahdinkoon ja, kuten on jo useampaan otteeseen kuultu, uhkaa viedä arvioiden mukaan alalta tuhansia ja tuhansia työpaikkoja.

Edustaja Kauma nosti jo hyvin esiin kokoomuksen keväällä esittämät toimet ravintola-alan toimintaedellytysten turvaamiseksi eli ulosmyyntioikeuden laajentamisen ja anniskelun arvonlisäveron alentamisen. Hallituspuolueistahan ainakin vihreät ja keskusta ovat julkisesti ilmoittaneet tukevansa ulosmyynnin laajentamista, vaikka keväällä äänestivätkin kokoomuksen ehdotusta vastaan. [Ben Zyskowiec: Puheissa tukevat!] Nämä toimet eivät tietenkään yksinään riitä ratkaisemaan koko tilannetta, mutta monelle ravintolalle ja panimolle tällainen olisi juuri ehkä se pieni valonsäde, jonka turvin tästä pimeydestä pystyisi selviytymään. Kysynkin: ollaanko hallituksessa vihdoinkin valmiita näihin toimiin alan yritysten ja työpaikkojen pelastamiseksi?

14.43 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan tuoda sellaisen pienen vertailun esille: Jos mietitään sitä, että on hyvin valvottu ravintola, siellä hyvin noudatettu etäisyys ynnä muu. Onko parempi vaihtoehto sulkea nämä kuin se, että nuoret siirtyvät esimerkiksi suljettuihin, sähköttömiin tehdastiloihin monisatapäisine joukkoineen, ja siellä aivan varmasti ovat etäisyydet jotakin muuta kuin valvottua ja lisäksi turvallisuus muutenkin on erittäin huono. Tällainen asia myöskin pohdittavaksi.

14.44 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ansiokkaasti pohdittu tätä kokonaisuutta. Haluaisin tuoda keskusteluun yhden lisäkulman, jota ei ole nyt tänään ainakaan kuulunut. Rokoteraporteista huomaa, että tämä tilanne saattaa jatkua tällaisena vielä noin vuoden. Rokotteet eivät välttämättä anna immuniteettia vaan ainoastaan heikentävät virusta, ja se voi edelleen tarttua siihen ihmiseen, joka on rokotettu. Ja koska olemme noin vuoden tällä perusteella tässä kamppailemassa, niin millaisia kansainvälisiä standardeja on jo kehitetty ravintola-alalle, jotta tällaisia standardeja voitaisiin tuoda Suomeen, että nämä ravintolat ja muut elinkeinot pystyttäisiin pitämään auki? Tällainen kysymys ministerille. — Kiitos.

14.45 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ravintolat eivät valitettavasti tule selviämään näistä rajoitustoimista. Te, arvoisa hallitus, olette korostaneet alueellisia ja paikallisia toimia, ja nyt pitää kysyä, miksi näitä toimia ei ravintoloiden kohdalla tehdä alueellisesti. Asetus on määritelty koko Suomea kattavaksi, ja nyt pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

tää kysyä, voiko perustuslain suomaa elinkeinovapautta rajoittaa näin rajusti vain varmuuden vuoksi koko maassa. Kysyisin ministeriltä uudestaan: onko mahdollista tulla alaspäin eli höllentää näitä rajoitustoimia niillä alueilla, joilla korona ei ole näin laajasti levinnyt?

Tällä on isot vaikutukset myös tapahtuma-alaan, artisteille ja muusikoille mutta myös matkailuun, ja Lapin matkailulla on iso huoli. Edustaja Heikki Autto on esittänyt, että pelkkä lähtötestaus ja tulotestaus riittäisivät Suomeen tullessa eikä näin enää tulisi karanteenia. Tämä olisi yksi oleellinen toimenpide, jolla voitaisiin helpottaa myös Lapin matkailun tilannetta.

14.46 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti olemme taas siinä tilanteessa, että joudumme keskustelemaan rajoituskeinoista. On hyvä ymmärtää kuitenkin, että tilanne on erittäin vakava. Alueellisia tartuntaketjuja on ilmaantunut joka puolelle Suomea, myös meille Keski-Suomeen. Epidemiapesäkkeiden ilmaantumisia ei ole mahdollista ennustaa etukäteen. Tästä syystä on tärkeää, että nopea reagointi on eri puolilla Suomea mahdollista.

Ravitsemusliikkeiden toiminnan rajoittamista koskevat säännökset on valmisteltu perustuen tämän vuoden aikana koronasta ja sen leviämisestä saatuihin tietoihin. Kaikki käytettävissä olevat kansainväliset ja kansalliset tiedot viittaavat siihen, että ravintolat ja baarit ovat tartuntariskin muodostavia tiloja. Baarien laajat altistamistilanteet vaikeuttavat tällä hetkellä altistuneiden jäljittämistä ja karanteeniin asettamista, mikä muodostaa huomattavan ison riskin epidemian kiihtymiselle. Meidän onkin tuotava takaisin keväinen asenteemme, jossa me pyrimme aidosti vähentämään kontakteja ja turvaamaan itsemme [Puhemies koputtaa] sekä muiden turvallisuuden. Tässä työssä meitä kaikkia tarvitaan.

14.47 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On täysin ymmärrettävää, että hallitus yrittää nyt reagoida siihen pahentuneeseen tautitilanteeseen, joka varsinkin täällä Uudellamaalla ja monella muullakin paikkakunnalla on. Toiveeni vain olisi se, että hieman aikaisemmin jo pohdittaisiin sitä, että kun teillä on olemassa tällainen malli, missä varaudutaan erilaisiin vaiheisiin epidemiassa, niin myös niitä toimenpiteitä ennakkollisesti jo pohdittaisiin, niin ettei olla jälleen kerran siinä tilanteessa, jossa me reagoimme jälkijättöisesti.

Tänään pääministeri ilmoitti, että viikon päästä kerrotaan uusista toimenpiteistä, ja me tiedämme jo nyt, että tartuntatilanne tulee jatkuvasti pikkasen jäljessä siitä, mikä se todellisuus aidosti on.

Toivon, että voitte vielä kerran harkita ravintoala-alan pelastamiseksi pienpanimoiden etämyyntioikeutta ja ravintoloiden ulosmyynnin sallimista, ja toiseksi toivon, että viestintä olisi mahdollisimman selkeää. Esimerkiksi viime viikolla THL:n sivuilta ei löytynyt sitä maskisuositukseen liittyvää alueellista tarkastelua, mikä maskisuositus on milläkin alueella voimassa. [Puhemies koputtaa] Tämä olisi sinne saatava pikimmiten.

14.48 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministerille tästä nopeasta valmistelusta lain osalta. Kun hyvin paljon on noussut esille tämä ravintolassa käyttäytyminen, niin tunnustan tehneeni tämmöistä tarkastelua, millä tavalla siellä mennään, ja kyllä se meno vaan kiihtyy, kun ilta menee pitemmälle. Elikkä voitaisiin palata niihin vanhoihin aikoihin, kun kello 24 tai viimeistään kello 00.30 tuli valomerkki, ja siihenkin mennessä kerrettiin itsemme saattamaan aika hyvään kuntoon. Kun muistelee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

sitä, miten tahtovat rajoitteet ja estot vähentyä, kun sitä pikkusenkin huppelissa on, niin kyllä se vaan on tosiasia, että silloin on altis korona leviämään.

Näistä paikallisista rajoitteista: [Puhemies koputtaa] tähän antaa nyt käsittääkseni aluehallintovirastolle mahdollisuuden reagoida näihin alueellisiin eroavaisuuksiin. — Kiitos.

14.50 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mietin tuossa itsekseni kysyä ministeriltä, että voisitteko te kertoa nyt Suomen kansalle sen ideologian, että miten virus tarttuu kello 11:n tai kello 03:n aikaan yöllä paremmin tai heikommin.

Eikö näitä pullonkauloja olisi syytä lähteä purkamaan? Siinä voisi olla ratkaisu. Jos sulku-aika on kello 11 tai 12, niin se pullonkaula siellä narikassa on siihen aikaan, kun se sulku-aika on. Perussuomalaiset esittivät tähän hyvän vaihtoehdon, mutta se ei nyt näköjään hallitukselle kelpaa.

Kysyisin myöskin, että miten ravintolayrittäjät ja matkailuyrittäjät voivat suunnitella toimintaansa, kun hallituksen linja vaihtelee viikoittain, pahimmillaan jopa useamman keran viikossa, tai riippuen siitä, keneltä ministeriltä kysytään. Kommunikoitteko te laisinkaan, ministerit, keskenänne? Onko ministereillä Kiuru ja Lintilä mitään tietoa, mitä toinen teistä tekee? — Kiitos.

14.51 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys on äärimmäisen tarpeellinen, ja tämä tilanne koronan ympärillä on pahentunut nopeasti, kuten olemme tämänkin päivän uutisista lukeneet.

Kaksi asiaa, joihin haluaisin kiinnittää omassa puheenvuorossani vakavaa huomiota.

Toinen on henkilökohtainen vastuu. Kun asian ajattelee sillä keinoin omasta lähipiiristään, että jokaisella meillä omassa lähipiirissämme on varmasti henkilö, joka koronan saadessaan on käytännöllisesti katsoen erittäin suuressa hengenvaarassa. Kun ajattelemme asiaa tällä keinoin, että haluaisimmeko läheisimmille ystävillemme tehdä jotakin näin hirveää, niin ehkä se tilanne avautuu jokaiselle meille itsellemme parhaiten. Pidetään niistä lähimmäisistä hyvää huolta, ei levitetä tartuntaa ja ollaan itse äärimmäisen varovaisia.

Ja toinen asia: Kun nyt tätä hallituksen esitystä tartuntatautilaista lähdetään valiokunnassa käsittelemään, niin toivon, että se alueellinen, paikallinen erikoistilanne huomioidaan. Ministeri Lintilän hyvä esimerkki: jos jossakin Utsjoella ei baaria saa auki pitää [Puhemies koputtaa] ja lähin koronaesiintymä on 500 kilometrin päässä, niin ehkä siinä [Puhemies koputtaa] on menty vähän yli.

14.52 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on tärkeitä viestiä selkeästi siitä, mitä ihmisten odotetaan tekevän lainsäädännön lisäksi. Tiedämme, että koronavirustauti todennäköisesti tarttuu niissä tiloissa, joissa ihmisiä on paljon, ahtaissa tiloissa, ja myöskin ravitsemusliikkeet kuuluvat tähän kategoriaan. Sen takia välillä tuntuu, että esimerkiksi ylikorostetaan käsidesin merkitystä — vaikka sekin on tärkeää, mutta on tietysti pidettävä huolta siitä, että tartutaan oikeisiin toimiin.

Olisin kysynyt, miten muun muassa tällä hetkellä monessa paikassa piinaava jäljittäjien pula — toki muitakin tarpeita on — hoidetaan, jotta olemme askeleen edellä tätä epidemiaa aina jokaisessa vaiheessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

Nyt on tärkeää kohdistaa tuki niille aloille, jotka tästä suoraan kärsivät, mutta on myös tärkeää olla realistinen siinä, miten [Puhemies koputtaa] voimme toimia epidemian estämiseksi. Talous kärsii vähiten, kun epidemia [Puhemies koputtaa] pidetään kurissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Myönnän tässä debatissa vastauspuheenvuorot vielä edustajalle Kiljunen Kimmo, edustajalle Junnila ja edustajalle Harjanne, ja sen jälkeen ministeri.

14.53 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä täällä käytti aika voimakasta kieltä hallituksesta näihin koronatoimiin liittyen, todeten sen olevan ”holtitonta heittelehtimistä”. Niin, reipasta tekstiä, sanoisinko, reippaan holtitonta. Minusta hallitus on erinomaisesti toiminut, hyvin johdonmukaisesti ja selkeästi toiminut.

Edustaja Kyllönen ensimmäisessä puheenvuorossaan viittasi siihen, että ravintola-ala on ollut suurimpia kärsijöitä. Kyllä on ollut, niin kuin me olemme tänään kuulleet, mutta ravintola-ala on myöskin ollut yksi pahimpia linkoja siinä suhteessa, että korona on pahimmin näistä paikoista levinnyt, ja siinä suhteessa on ollut järkevää, että hallitus on määrätietoisesti luonut ravintolakäyttäytymiseen uudentyyppisiä pelisääntöjä.

Minusta learning by doing on tapahtunut hienosti hallituksella siinä, että tämä esitys on erilainen kuin keväällä. Nyt tässä on sitä joustavuutta, mitä me silloin peräänkuulutimme. Kiihtymisvaarassa olevilla alueilla käytetään toisentyyppisiä rajoituksia kuin muilla alueilla [Puhemies koputtaa] ja niitä voidaan myöskin palauttaa. Tämä on juuri sitä joustavaa [Puhemies koputtaa] käyttäytymistä, ei holtittomuutta.

14.54 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Milloin tämä loppuu? Ei tässä auta mikään valtiomedian tiedotuskampanja. Ei tässä auta ihmisten pelotelu. Ei ihmisiä voi lukita kellariin. Ei tällainen toiminta ole elämän kanssa yhteensopivaa. Milloin täällä tunnustetaan, ettei virusta voiteta kieltämällä eläminen? Milloin täällä tunnustetaan, että elämän tulee jatkua viruksesta huolimatta ja että meidän tulee elää sen kanssa?

14.55 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä covid-19 leviää ryppäinä. Se tartuttavuus on ilmeisesti tietyllä tavalla Pareto-jakautunut, eli joku ei tartuta ketään ja joku tartuttaa kymmeniä, ja nimenomaan tämä ryppäsmäinen tartuttavuus tekee hyvin vaikeaksi tämän alueellisen rajauksen, kun sitä ei tiedetä. Edustaja Bergin tuoma Vaasa-esimerkki on hyvä esimerkki siitä, minkä takia se alueellinen raja on vaikeaa. Valitettavasti ravintolat ovat ilmeisesti yksi näiden ryppäiden lähde, ja sen takia tätä esitystä tarvitaan. Tämä on tietysti kurja uutinen alan yrittäjille ja tietysti myös ravintolakulttuurin ystäville.

Tämmöisten vaikeiden päätösten yhteydessä korostuu tarve selkeälle viestinnälle, ja tässä selkeässä viestinnässä auttaisi se, että meillä olisi hyvin koostettu kattava julkinen tietokanta ja tilasto tartunnan lähteistä ja tilanteista. Minä olen ymmärtänyt, että THL tällaista koostaa, mutta olisin tästä kuullut mielelläni ministeriltä vielä lisätietoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ministeri Kiuru, 2 minuuttia.

14.56 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Tässä on muutama sellainen keskeinen teema, joka on varmaan syytä käydä vielä läpi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

Tämä esitys on täysin sama kuin se esitys, joka tänne tuotiin aikoinaan, kun olimme sen kriisin aivan keskeisimmässä ytimessä, ja siltä osin tässä on kaksi isoa reunaraamia. Toinen on se, että näiden toimien pitää aina olla täysin välttämättömiä, ja toinen tärkeä reunaraami on se, että me tarkastelemme alueellisesti sitä tilannetta, jonka pohjalta tehdään asetuksella näitä rajoitustoimia. Ja haluan teille sanoa, että uusi normaali Suomessa on se, että mikään alue ei ole lähtökohtaisesti turvassa. Ei voi ajatella, että minun alueellani ei tarvita ravintolarajoituksia mahdollisesti sen takia, että se alue olisi tällä hetkellä turvassa. Kaikki esimerkit Suomesta tähän asti osoittavat, että kun tulee tartuntaryväs, niin pahimmillaan se pahenee vielä entisestään, kun ravitsemusliikkeissä saadaan aikaan siitä seuraava jatkotartuntojen jatko. Tältä osin me olemme todella isojen kysymysten äärellä täällä eduskunnassa, että kumpi menee edelle, terveys vai talous. Sellaista kysymystä on turha teidän asettaa, koska terveys ja talous kulkevat käsi kädessä, jos tämä tautitilanne pääsee niin paljon pahenemaan, että Suomi on leviämismahdollisuuksissa.

Ja olen täällä koko ajan jankuttamassa sitä samaa, että nämä tartuntatoimet on tehtävä tässä ja nyt. Meillä ei ole aikaa vitkastella. Tämä koskee sekä alueita että tämä koskee myöskin koko kansan sitoutumista siihen, että tämä tauti on saatava hallintaan. Vain se on tapa elää tämän taudin kanssa pitkään, että tämä saadaan hallintaan. Jokainen varmasti muistelee niitä suvantovaiheen päiviä lämpimästi, koska se on taudin hallitsemista parhaimmillaan, ja sen takia kaikki siitä poikkeava vaatii vahvoja toimia nyt alueellisesti, [Puhemies koputtaa] ja eduskunnan pitää vahvasti niitä tukea, jotta päästään siihen, että myös ihmiset ymmärtävät, että nyt on aika toimia, jotta kaikki [Puhemies koputtaa] voivat olla turvassa, joka on perustuslain suoma oikeus, ja tältä osin on sanottava, edustaja Junnila, että jokaisella on oikeus [Puhemies: Aika!] elämään ja terveyteen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.59.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.15.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä.

20.16 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Ravitsemusliikkeiden elinkeinotoimintaa koskevilla rajoituksilla on laajoja työllisyysvaikutuksia. Ravintola-alalle ja yhteiskunnalle rajoituksista koituvien kustannusten vuoksi on erittäin tärkeää, että punnitsemme hyvin tarkkaan, millä perusteilla rajoitamme ravintolatoimintaa ja kuinka hyvin nämä toimenpiteet todellisuudessa auttavat ehkäisemään koronaviruksen leviämistä.

Ei ole olemassa tarkkaa tietoa siitä, kuinka suuri osuus viimeaikaisista koronavirustartunnoista on lähtenyt liikkeelle ravitsemusliikkeistä. Se kuitenkin tiedetään, että syksyllä todetuista tartunnoista paljon suurempi osa on todettu nuorilla ihmisillä, joilla tyypillisesti on aktiivinen sosiaalinen elämä. Keväällä testauskapasiteetti oli olennaisesti pienempi, joten nuorten sairastumiset jäivät valtaosin toteamatta. Testauskapasiteetista johtuen kevään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2020 vp

ja syksyn tartuntamäärät eivät ole lainkaan verrannollisia keskenään. Todetut tapaukset ovat tällä hetkellä samaa suuruusluokkaa kuin keväällä, mutta vakavia tapauksia on paljon vähemmän kuin silloin. Sairaala- ja tehohoidossa olevien määrä on juuri nyt murto-osa kevään tasosta.

Arvoisa puhemies! Moni ravintolayrittäjä on perustellusti esittänyt kysymyksen, rajoittavatko ravintoloiden aikaisemmat sulkemiset tehokkaasti ihmisten juhlimista, vai siirtyvätkö juhlat vain herkemmin valvomattomiin olosuhteisiin, esimerkiksi koteihin. Tällöin tartuntariski luultavasti kasvaa johtuen ahtaammista tiloista ja ravintolatiloihin verrattuna huonommasta ilmanvaihdosta. Aikainen ravintoloiden sulkeminen johtaa helposti myös tungokseen ja järjestyshäiriöihin niiden välittömässä läheisyydessä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.